

Nr 85

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar, m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar;

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en höjning av grundfonden för Sveriges allmänna hypoteksbank från 125 till 150 miljoner kronor.

Förslag

till

**förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955
(nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om
landshypoteksföreningar**

Härigenom förordnas, att 3 § förordningen den 4 mars 1955 om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

3 §.

Till grundfond för hypoteksbanken överlämnar staten genom riksgäldskontoret ett belopp av nominellt *etthundratjugufem* miljoner kronor i svenska statens fyra och en halv procent obligationer, vilka skola vara ouppsägbara från innehavarens sida.

Grundfondsobligationerna fortfara
— — — äro fullgjorda.

Till grundfond för hypoteksbanken överlämnar staten genom riksgäldskontoret ett belopp av nominellt *etthundrafemtio* miljoner kronor i svenska statens fyra och en halv procent obligationer, vilka skola vara ouppsägbara från innehavarens sida.

Grundfondsobligationerna fortfara
— — — äro fullgjorda.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars
1959.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *höjning av grundfonden för Sveriges allmänna hypoteksbank* samt anför därvid följande.

I 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar stadgas, att staten genom riksgäldskontoret till grundfond för hypoteksbanken överlämnar ett belopp av nominellt 125 miljoner kronor i svenska statens 4 1/2 procent obligationer, vilka skall vara uppsägbara från innehavarens sida. Grundfundsobligationerna fortfar att tillhöra staten, som dock ej äger förfoga över dem för annat ändamål förrän bankens samtliga förbindelser är fullgjorda.

Enligt 4 § må grundfundsobligationer tagas i anspråk i två fall, nämligen dels då banken tillfälligt saknar tillgängliga medel och dels vid bankens likvidation. I förstnämnda fallet skall banken så snart ske kan till grundfonden återställa obligationer som svarar mot de i anspråk tagna.

För anskaffande av lånemedel till delägarna, som är rikets landshypoteksföreningar, äger hypoteksbanken enligt 6 § 1 mom. att mot obligationer upptaga lån att återbetalas inom viss tid med eller utan amortering. Dock må obligationer till ett nominellt belopp motsvarande högst en femtedel av sammanlagda beloppet av hypoteksbankens utelöpande obligationer vara ställda att återbetalas utan angivande av slutlig förfallodag. Lån skall vara från bankens sida uppsägbart efter viss tid från lånets upptagande. Lånevillkoren skall i övrigt vara sådana att de är förenliga med grunderna för låns utgivande till hypoteksföreningarnas delägare. Sammanlagda beloppet av bankens utelöpande obligationer får icke överstiga tio gånger grundfondens belopp (den s. k. grundfundsrelationen). Skulle grundfonden genom uppkomna förluster nedgå med en tiondel av sitt belopp eller mera, får banken ej upptaga nytt lån förrän grundfonden blivit återställd till sitt ursprungliga belopp.

I skrivelse den 13 februari 1959 har *styrelsen för Sveriges allmänna hypoteksbank* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgi-

vande till höjning av det såsom grundfond för hypoteksbanken överlämnade beloppet till 150 miljoner kronor.

Styrelsen anför följande.

Sammanlagda nominella beloppet av bankens utelöpande obligationer utgjorde vid 1958 års utgång Kr. 1 163 031 000: —. Utrymme finnes sålunda för banken att sälja obligationer intill ett belopp av ytterligare c:a 87 milj. kr. för att möjliggöra en motsvarande kreditgivning. Efterfrågan på lån i hypoteksföreningarna är för närvarande mycket stor och visar inga tendenser att minska. Till följd av rådande kreditrestriktioner äro emellertid hypoteksföreningarnas möjligheter att tillgodose lånebehovet starkt begränsade. Vid 1958 års utgång funnos sålunda i hypoteksföreningarna låneansökningar, för vilka medel icke funnos tillgängliga, till ett belopp av c:a 60 milj. kr.

Hypoteksbanken har under 1958 erhållit riksbankens tillstånd till försäljning av 60 milj. kr. obligationer. Under förutsättning att obligationsförsäljningen icke minskar i omfattning under åren 1959 och 1960, kan den av grundfondens nuvarande belopp bestämda gränsen för obligationsupplåningen beräknas vara uppnådd under första halvåret 1960.

Frågan om en höjning av grundfonden bör sålunda enligt bankstyrelsens mening underställas 1959 års riksdag. År 1955 höjdes grundfonden — i samband med utfärdande av ny förordning för landshypoteksinstitutionen — från 100 milj. kr. till 125 milj. kr. Det synes styrelsen lämpligt att grundfonden på nytt höjes med 25 milj. kr.

Över framställningen har, efter remiss, yttrandena avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret* samt *bank- och fondinspektionen*. Samtliga remissinstanser har härvid förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna höjningen av grundfondens belopp.

Bank- och fondinspektionen anför.

Hypoteksbankens verksamhet har numera fått sådan omfattning, att man — under förutsättning att arrangemanget med statliga grundfondsobligationer fortfarande anses erforderligt — har anledning överväga en höjning av grundfonden. Därvid måste hänsyn även tagas till de vid 1958 års utgång hos hypoteksföreningarna liggande låneansökningar, för vilka medel icke fanns tillgängliga. Beträffande storleken av det belopp, med vilket grundfonden bör förstärkas, bör höjningen avvägas så att frågan om författningsändring icke alltför snart ånyo uppkommer. Från denna synpunkt torde det föreslagna beloppet, 25 miljoner kronor, i varje fall icke vara för stort, och inspektionen har därför ej något att erinra mot bifall till framställningen.

Departementschefen

Frågan om höjning av grundfonden för hypoteksbanken har senast varit föremål för statsmakternas prövning i samband med tillkomsten av 1955 års förordning om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningarna. Grundfondsbeloppet höjdes då från 100 till 125 miljoner kronor. Sedan dess har — såsom framgått av den lämnade redogörelsen — hypoteksbankens upplåning och därpå baserade kreditgivning utvecklats så att marginalen för ytterligare upplåning numera framstår såsom otill-

räcklig. En ökning av bankens grundfond är därför enligt min mening motiverad.

Styrelsen för hypoteksbanken har hemställt, att grundfonden måtte höjas med 25 miljoner kronor. Beloppets storlek, mot vilket remissinstanserna inte haft något att erinra, synes mig lämpligt avvägt.

Det torde böra framhållas, att anordningen med statliga grundfondsobligationer i förevarande sammanhang endast har betydelse för hypoteksbankens formella möjligheter till upplåning mot obligationer. I fråga om den faktiska upplåningen och den därpå grundade kreditgivningen har banken självfallet att även i fortsättningen anpassa sig efter den allmänna kreditpolitiken.

I enlighet med det anförda tillstyrker jag således att hypoteksbankens grundfond ökas med 25 miljoner kronor till 150 miljoner kronor. Därest riksdagen biträder detta förslag, torde riksdagen samtidigt böra besluta att obligationer i vederbörlig ordning skall ställas till hypoteksbankens förfogande.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

d e l s antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 3 § förordningen den 4 mars 1955 (nr 110) om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar*;

d e l s o c k besluta att staten skall, för ökning av Sveriges allmänna hypoteksbanks grundfond, genom riksgäldskontoret ställa till förfogande svenska statens fyra och en halv procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av tjugufem miljoner kronor med rätt för banken att i enlighet med de i förordningen om Sveriges allmänna hypoteksbank och om landshypoteksföreningar givna bestämmelserna taga obligationerna i anspråk.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ake Sanell